Eğitimde Mutluluk

Editörler:
Ümit DOĞAN
Seyfettin ABDURREZZAK

PEGEM AKADEMİ

Editörler: Dr. Ümit DOĞAN • Dr. Seyfettin ABDURREZZAK

EĞİTİMDE MUTLULUK

ISBN 978-625-5442-32-1

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2026, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayınevi**dir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 2000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere http://pegem.net adresinden ulaşılabilmektedir.

1. Baskı: Kasım 2026, Ankara

Yayın-Proje: Selcan Özgürel
Dizgi-Grafik Tasarım: Beyza Nur Erdoğan
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Sayfa Basım Sanayi Ticaret Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sit. 1514. Cad. No: 23-25
Yenimahalle/ANKARA

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 77079

İletişim

Pegem Akademi: Shira Ticaret Merkezi
Macun Mahallesi 204 Cad. No: 141/33, Yenimahalle/Ankara
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: yayinevi@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

ÖN SÖZ

Mutluluk, insan yaşamının en temel arayışlarından biri; eğitim ise bireyin kendini tanımasına, potansiyelini gerçekleştirmesine ve yaşamını anlamlı kılmasına imkân tanıyan çok boyutlu bir süreçtir. Bu nedenle eğitim ile mutluluk arasındaki ilişki, yalnızca bireysel iyi oluş açısından değil, daha adil, duyarlı ve yaşanabilir bir toplumun inşası bakımından da büyük önem taşımaktadır. Günümüzde eğitimin niteliği çoğunlukla akademik başarı ve ölçülebilir kazanımlar üzerinden değerlendirilmektedir. Oysa öğrencilerin okula aidiyet duygusu, öğretmenlerin mesleki doyumu, öğrenme ortamlarının niteliği ve bireysel farklılıklara gösterilen duyarlılık da eğitimin ayrılmaz bileşenleridir. Eğitimin amacı yalnızca bilgi ve beceri kazandırmak değil, aynı zamanda bireylerin kendilerini değerli hissettikleri, anlam buldukları ve gelişebildikleri ortamlar oluşturmaktır. Eğitimde Mutluluk adlı bu kitap, eğitim ile mutluluk arasındaki çok yönlü ilişkiyi farklı kuramsal yaklaşımlar, toplumsal dinamikler ve uygulama alanları çerçevesinde ele almaktadır. Mutluluğun kavramsal temellerinden pozitif psikolojiye, sosyoekonomik eşitsizliklerden eğitim politikalarına; erken çocukluk eğitiminden öğretmen mutluluğuna, okul ikliminden mutluluk odaklı liderliğe uzanan bölümlerle konuya bütüncül bir bakış sunulması amaçlanmaktadır. Bu eserde mutluluk, yalnızca olumlu duygular yaşamak olarak değil; anlam bulma, aidiyet geliştirme, kendini gerçekleştirme ve sağlıklı ilişkiler kurma süreçleriyle birlikte değerlendirilmektedir. Zorbalık, dışlanma ve tükenmişlik gibi mutsuzluk kaynaklarının da ele alınması, eğitimde mutluluğun önündeki engellerin anlaşılması ve dönüştürülmesi açısından önem taşımaktadır. Bu yaklaşım, mutluluğun yalnızca bireysel çabalarla değil, okul kültürü, eğitim yönetimi ve politikalar aracılığıyla da desteklenmesi gerektiğine işaret etmektedir. Kitabın eğitim yöneticilerine, öğretmenlere, akademisyenlere, öğretmen adaylarına ve eğitim politikalarının geliştirilmesinde sorumluluk üstlenenlere katkı sunmasını diliyoruz. Eserin, eğitimde mutluluğun anlamı ve imkânları üzerine yeni düşüncelere ve uygulamalara kapı aralamasını temenni ediyoruz. Bu kitabın hazırlanmasına katkıda bulunan tüm bölüm yazarlarına teşekkür ediyor; eğitimin yalnızca başarıya değil, insanın iyi oluşuna ve yaşamın anlamına da odaklandığı bir geleceğe katkı sağlamasını diliyoruz.

Dr. Ümit DOĞAN
ORCID No: 0000-0002-8144-9744
Dr. Seyfettin ABDURREZZAK
ORCID No: 0000-0001-9892-7506

BÖLÜMLER VE YAZARLARI

Editörler: Dr. Ümit DOĞAN • Dr. Seyfettin ABDURREZZAK

1. Kısım:
Kavramsal ve Kuramsal Temeller

1. Bölüm: Eğitimde Mutluluk İlişkisinin Tarihsel Gelişimi
Rukiye ÇEVİK SEVER, Millî Eğitim Bakanlığı
ORCID No: 0009-0002-8435-1862

2. Bölüm: Hedonik ve Eudaimonik Mutluluk Kuramlarının Eğitime Yansımaları
Dr. Veysel Bilal ARSLANKARA, Millî Eğitim Bakanlığı
ORCID No: 0000-0002-9062-9210

3. Bölüm: Pozitif Psikoloji ve Eğitim: Kavramsal Bir Çerçeve
Büşra DUMAN, Millî Eğitim Bakanlığı
ORCID No: 0000-0003-0055-5578

4. Bölüm: Farklı Kültürlerde Mutluluk ve Eğitim Anlayışı
Semiha ÖVÜN, Millî Eğitim Bakanlığı
ORCID No: 0009-0008-5287-4558

5. Bölüm: Toplumsal Değerler ve Eğitimde Mutluluk Algısı
Sebahat ÖZENMİŞ TUZALAN, Millî Eğitim Bakanlığı
ORCID No: 0000-0002-9062-9210

2. Kısım:
Toplum, Eşitlik ve Eğitim Politikaları

6. Bölüm: Sosyoekonomik Eşitsizlikler ve Mutluluk Fırsatı
Aynur DİKİCİ, Millî Eğitim Bakanlığı
ORCID No: 0000-0002-2355-7042

7. Bölüm: Türkiye'de Eğitim Politikaları ve Öğrenci İyi Oluşu
Özgür ETİ, Millî Eğitim Bakanlığı
ORCID No: 0009-0005-4460-3289

8. Bölüm: Uluslararası Karşılaştırmalar: Mutluluk Uygulamaları
Zekiye DOĞU, Millî Eğitim Bakanlığı
ORCID No: 0000-0002-9463-9344

9. Bölüm: Maarif Modeli ve Eğitimde Mutluluk
Dr. Fatma GÜZELGÖRÜR, Millî Eğitim Bakanlığı
ORCID No: 0000-0002-2046-2507

3. Kısım:
Çocuk, Öğrenme ve Mutluluk

10. Bölüm: Erken Çocuklukta Mutluluk Temelli Eğitim Yaklaşımları
Gözde KORKMAZ, Millî Eğitim Bakanlığı
ORCID No: 0000-0003-2444-0353

11. Bölüm: Dijital Çağda Ebeveynlik ve Çocuk Mutluluğu
Beyza KOCA, Millî Eğitim Bakanlığı
ORCID No: 0009-0009-0475-7215

12. Bölüm: Oyun Temelli Öğrenme ve Mutluluk
Abdullah AKATAY, Millî Eğitim Bakanlığı
ORCID No: 0009-0005-3131-1711

13. Bölüm: Sanat, Estetik ve Eğitimde Mutluluk
Bilal KALAY, Millî Eğitim Bakanlığı
ORCID No: 0009-0000-7191-4668

14. Bölüm: Doğa Temelli Eğitim ve Açık Hava Öğrenmesi
Uzm. Makbule COŞKUN, Millî Eğitim Bakanlığı
ORCID No: 0000-0001-8936-6962

15. Bölüm: Değerler Eğitimi ve Mutluluk
Mehmet Barış İPEK, Millî Eğitim Bakanlığı
ORCID No: 0000-0002-6338-4879

16. Bölüm: Özel Gereksinimli Bireylerde Eğitim ve Mutluluk
Güneş ŞEKER, Millî Eğitim Bakanlığı
ORCID No: 0000-0001-5513-6229

17. Bölüm: Akademik Başarı ve Mutluluk Arasındaki Denge
Uzm. Psk. Dan. Tuba SAĞIR, Millî Eğitim Bakanlığı
ORCID No: 0009-0005-9711-1878

18. Bölüm: Zorbalık, Dışlanma ve Okulda Mutsuzluk Kaynakları
Suzan ÇİNER, Millî Eğitim Bakanlığı
ORCID No: 0000-0001-6360-6104

4. Kısım:
Öğretmen, Sınıf ve Okulda Mutluluk

19. Bölüm: Öğretmenlikte Anlam Arayışı ve Mesleki Bağlılık
Kadir SÖNGÜT, Millî Eğitim Bakanlığı
ORCID No: 0000-0003-1069-5742

20. Bölüm: Öğretmen Tükenmişliği ve Mesleki Mutluluğun Korunması
Öznur AKGÜN, Millî Eğitim Bakanlığı
ORCID No: 0009-0002-0899-0136

21. Bölüm: Mutlu Öğretmen, Mutlu Sınıf
Dr. Mustafa ATAŞ, Millî Eğitim Bakanlığı
ORCID No: 0000-0002-6861-8582

22. Bölüm: Okul İklimi ve Öğrenci Mutluluğu
Mehmet Şakir SEÇME, Millî Eğitim Bakanlığı
ORCID No: 0009-0000-7719-1712

23. Bölüm: Fiziksel Mekân, Okul Mimarisi ve Öğrenci Mutluluğu
Mustafa Emirhan YILDIRIM, Millî Eğitim Bakanlığı
ORCID No: 0009-0004-8254-8746

24. Bölüm: Okul Yönetiminde Mutluluk Odaklı Liderlik
Eyyup KUŞ, Millî Eğitim Bakanlığı
ORCID No: 0000-0003-2773-6328

5. Kısım:
Geleceğin Mutluluk Odaklı Eğitimi

25. Bölüm: Geleceğin Okulunda Mutluluk Vizyonu
Hüseyin DİNÇ, Millî Eğitim Bakanlığı
ORCID No: 0000-0002-2071-5017

26. Bölüm: Mutluluk Odaklı Eğitim Sistemi İçin Öneriler
Zeynep ÜNVER HASÇELİK, Millî Eğitim Bakanlığı
ORCID No: 0009-0004-4023-241X

İÇİNDEKİLER

Ön Söz iii
Bölümler ve Yazarları iv

1. KISIM

KAVRAMSAL VE KURAMSAL TEMELLER

1. BÖLÜM

EĞİTİMDE MUTLULUK İLİŞKİSİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Eğitim ve Mutluluk İlişkisinin Tarihsel Gelişimi 3
Eğitim ve Mutlulukla İlgili Yaklaşımlar 5
Faydalanılan Kaynaklar 7

2. BÖLÜM

HEDONİK VE EUDAİMONİK MUTLULUK KURAMLARININ EĞİTİME YANSIMALARI

Eğitim ve Mutluluk İlişkisi 9
Hedonik ve Eudaimonik Mutluluğun Kuramsal Temelleri 10
Mutluluk Kuramlarının Eğitim Ortamlarına Yansımaları 10
Dijital İyi Oluş Bağlamında Hedonik ve Eudaimonik Mutluluk 12
Sonuç ve Değerlendirme 13
Faydalanılan Kaynaklar 13

3. BÖLÜM

POZİTİF PSİKOLOJİ VE EĞİTİM: KAVRAMSAL BİR ÇERÇEVE

Pozitif Psikoloji 15
Pozitif Psikoloji ve Eğitim 17
Pozitif Eğitim 17
Faydalanılan Kaynaklar 19

4. BÖLÜM

FARKLI KÜLTÜRLERDE MUTLULUK VE EĞİTİM ANLAYIŞI

Mutluluk 21
Farklı Kültürlerde Mutluluk Anlayışı 22
Farklı Kültürlerde Eğitim Anlayışı 24
Faydalanılan Kaynaklar 26

5. BÖLÜM
TOPLUMSAL DEĞERLER VE EĞİTİMDE MUTLULUK ALGISI

Toplumsal Değerler ve Kapsamı 30
Öğretmen Tutumları ve Bazı Araştırmalar 33
Faydalanılan Kaynaklar 35

2. KISIM
TOPLUM, EŞİTLİK VE EĞİTİM POLİTİKALARI

6. BÖLÜM
SOSYOEKONOMİK EŞİTSİZLİKLER VE MUTLULUK FIRSATI

Sosyoekonomik Eşitsizliklerin Tanımlanması ve Ölçümüne Yönelik Yaklaşımlar 39
Eşitsizlikler Döngüsünde Mutluluk 40
Mutluluk, Gelir Düzeyi ve Referans Grup Dinamikleri 41
Faydalanılan Kaynaklar 42

7. BÖLÜM
TÜRKİYE'DE EĞİTİM POLİTİKALARI VE ÖĞRENCİ İYİ OLUŞU

Eğitim Politikası 45
Türkiye'de Eğitim Politikaları 46
Öğrenci İyi Oluşu 49
Türkiye'deki Eğitim Politikalarının Öğrenci İyi Oluşuna Etkisi 51
Faydalanılan Kaynaklar 53

8. BÖLÜM
ULUSLARARASI KARŞILAŞTIRMALAR: MUTLULUK UYGULAMALARI

Dünyada Eğitimde Mutluluk Uygulamaları 56
Eğitimde Mutluluk Uygulamalarının Karşılaştırmalı Analizi 58
Sonuç 58
Faydalanılan Kaynaklar 59

9. BÖLÜM
MAARİF MODELİ VE EĞİTİMDE MUTLULUK

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ve Gerekliliği 62
Mutluluk 63
Örgütsel Mutluluk 64
Okul Mutluluğu 65

Öğretmen Mutluluğu 65
Öğrenci Mutluluğu 67
Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ve Eğitimde Mutluluk 67
Faydalanılan Kaynaklar 68

3. KISIM
ÇOCUK, ÖĞRENME VE MUTLULUK

10. BÖLÜM
ERKEN ÇOCUKLUKTA MUTLULUK TEMELLİ EĞİTİM YAKLAŞIMLARI

Kuramsal Dayanaklar 73
Pozitif Psikoloji ve PERMA Modeli 74
Öz Belirleme Kuramı 74
Bakım Etiği ve Şefkat Pedagojisi 74
Pedagojik Stratejiler ve Uygulamalar 74
Yapılandırılmamış Oyun ve Akış Deneyimi 75
Doğa Temelli Eğitim ve Açık Alan Pedagojisi 75
Sosyal-Duygusal Öğrenme ve Duygu Düzenleme 75
Sınıf Ekolojisi ve Eğitimci Esenliği 76
Faydalanılan Kaynaklar 77

11. BÖLÜM
DİJİTAL ÇAĞDA EBEVEYNLİK VE ÇOCUK MUTLULUĞU

Kültürel Dönüşüm: Çocukluktan Dijital Çocukluğa 79
Dijital Çağda Ebeveynlik 80
Dijital Çağda Çocuğun İyi Oluşu 81
Sonuç 82
Faydalanılan Kaynaklar 83

12. BÖLÜM
OYUN TEMELLİ ÖĞRENME VE MUTLULUK

Oyunun Temelleri, Çocuğun Dünyasındaki Yeri ve Mutluluk 85
Bilişsel ve Duygusal İyi Oluş Bağlamında Oyun Temelli Öğrenme 87
İçsel Motivasyon ve Mutluluk Sarmalı 88
Eğitim Ekosisteminde Oyun Temelli Öğrenme: Aidiyet ve Dönüştürücü Mutluluk 89
Eğitim Politikaları, Sürdürülebilir Mutluluk Ekseninde Oyun Temelli Öğrenme ve Öneriler 90
Faydalanılan Kaynaklar 91

13. BÖLÜM
SANAT, ESTETİK VE EĞİTİMDE MUTLULUK

Sanatın Başlıca Dalları ... 96
Estetik ... 96
Güzellik ... 97
Mutluluk ... 97
Estetik Eğitimi ... 98
Sanat Eğitimi ... 98
Faydalanılan Kaynaklar ... 99

14. BÖLÜM
DOĞA TEMELLİ EĞİTİM VE AÇIK HAVA ÖĞRENMESİ

Doğa Temelli Eğitim ve Açık Hava Öğrenmesinin Kavramsal Çerçevesi ... 101
Mutluluk, İyi Oluş ve Doğayla İlişki ... 102
Doğa Deneyimlerinin Öğrenme ve İyi Oluşla İlişkisi ... 102
Farklı Öğrenci Grupları İçin Uygulama Olanakları ... 102
Okul Bahçesinde Üreterek Öğrenme: Bir BİLSEM Örneği ... 103
Sınıf Dışı Öğrenmeyle Kurulan Diğer Bağlantılar ... 104
Uygulamaya Yönelik Pedagojik Öneriler ... 104
Faydalanılan Kaynaklar ... 105

15. BÖLÜM
DEĞERLER EĞİTİMİ VE MUTLULUK

Değer Kavramı ve Değerler Eğitiminin Anlamı ... 107
Değerler Eğitiminin Kuramsal Temelleri ... 108
Mutluluğun Boyutları ... 109
Değerler ile Mutluluk Arasındaki İlişki ... 109
Anlam ve Amaç Duygusu ... 109
Temel Psikolojik İhtiyaçların Karşılanması ... 110
Hangi Değerler Önemlidir? İçsel ve Dışsal Değerler ... 110
Değer Uyumu ... 110
Karakter Güçleri ve Erdemler ... 110
Başkalarına Yönelik Değerler ve Mutluluk ... 111
Gizli Program ve Okul Kültürü ... 111
Öğretmenin Rolü ... 112
Aile ile İş Birliği ... 112
Değerler Eğitiminde Karşılaşılan Güçlükler ... 112
Faydalanılan Kaynaklar ... 113

16. BÖLÜM
ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLERDE EĞİTİM VE MUTLULUK

Özel Gereksinimli Bireyler ... 115
Özel Eğitim ... 116
Kapsayıcı Eğitim ve Kaynaştırma/Bütünleştirme Yaklaşımı ... 117
Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) ... 117
Özel Yetenekliler ve Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM) ... 118
Özel Gereksinimli Bireylerde Eğitim ve Mutluluk ... 119
Faydalanılan Kaynaklar ... 119

17. BÖLÜM
AKADEMİK BAŞARI VE MUTLULUK ARASINDAKİ DENGE

Mutluluk ve Akademik Başarı Kavramlarına Kısa Bir Bakış ... 123
Araştırmalarda Mutluluk ve Akademik Başarı İlişkisi ... 124
Umut, Aidiyet ve Stresin Belirleyici Rolü ... 124
Aile, Özgüven ve Duygusal Beceriler ... 125
Dengeyi Kurmak İçin Okula ve Aileye Düşenler ... 126
Faydalanılan Kaynaklar ... 127

18. BÖLÜM
ZORBALIK, DIŞLANMA VE OKULDA MUTSUZLUK KAYNAKLARI

Kuramsal Çerçeve: Zorbalık ve Dışlanmanın Ekolojik ve Psikososyal Dinamikleri ... 130
Okul Ekosisteminde Zorbalık ve Mutsuzluk Kaynakları: Aktör ve Bağlam Analizi ... 130
Psikososyal Sonuçlar: Akran Dışlanması, Yalnızlık ve Okula Yabancılaşma ... 131
Çok Katmanlı Müdahale Stratejileri ve Bütüncül Okul Modelleri ... 132
Faydalanılan Kaynaklar ... 133

4. KISIM
ÖĞRETMEN, SINIF VE OKULDA MUTLULUK

19. BÖLÜM
ÖĞRETMENLİKTE ANLAM ARAYIŞI VE MESLEKİ BAĞLILIK

Öğretmenlikte Anlam Arayışı ... 138
Öğretmenlikte Mesleki Bağlılık ... 139
Türk Eğitim Düşüncesinden Üç Yaklaşım ... 140
Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli: Değerden Eyleme ... 141
Faydalanılan Kaynaklar ... 142

20. BÖLÜM
ÖĞRETMEN TÜKENMİŞLİĞİ VE MESLEKİ MUTLULUĞUN KORUNMASI

Tükenmişliğin Tanımı 146
Öğretmen Tükenmişliğinin Nedenleri 146
Tükenmişliğin Öğretmen, Öğrenci ve Okul Üzerindeki Etkileri 147
Öğretmenlikte Mutluluğun Önemi 148
Öğretmen Tükenmişliği ve Mesleki Mutluluk 149
Öğretmen Mutluluğunu Korumada Bireysel Özellikler ve Örgütsel Kaynaklar 150
Öğretmen Mutluluğunu Korumada Okul Yöneticilerinin Sorumlulukları 150
Öğretmen Mutluluğunu Korumaya Yönelik Okul Temelli Bir Yaklaşım 151
Faydalanılan Kaynaklar 153

21. BÖLÜM
MUTLU ÖĞRETMEN, MUTLU SINIF

Mutluluk Kavramına Genel Bakış 156
Mutlu Okulların Özellikleri 156
İnsanlar 157
Süreç 158
Mekân 159
Mutlu Öğretmen 160
Mutlu Sınıf 160
Faydalanılan Kaynaklar 161

22. BÖLÜM
OKUL İKLİMİ VE ÖĞRENCİ MUTLULUĞU

Okul İklimi Nedir? 163
Okul İkliminin Boyutları ve Mutlulukla İlişkisi 164
Fiziksel ve Duygusal Güvenlik 164
Öğretme ve Öğrenme Ortamı 164
Kişilerarası İlişkiler 165
Kurumsal Çevre 165
Aidiyet Duygusu 166
Öğrenci Mutluluğu: Kavramsal Çerçeve 166
Okul İklimi Öğrenci Mutluluğunu Nasıl Etkiler? 166
Türkiye Bağlamında Okul İklimi 168
Okul İklimini ve Öğrenci Mutluluğunu Geliştirmeye Yönelik Öneriler 168
Faydalanılan Kaynaklar 170

23. BÖLÜM
FİZİKSEL MEKÂN, OKUL MİMARİSİ VE ÖĞRENCİ MUTLULUĞU

Türkiye'de Eğitim Mimarisi ve Fiziksel Yapının Tarihsel Gelişimi ... 173
Çocuk, Mutluluk ve Fiziki Mekân ... 174
Mekâna Aidiyet ve Ayakkabısız Okul Uygulaması ... 175
Fiziki Mekânda ve Mimarideki Renklerin Bazı Etkileri ... 175
Fiziksel Ortamın Türkiye'deki Koşullar Bağlamında Değerlendirilmesi ... 176
Faydalanılan Kaynaklar ... 177

24. BÖLÜM
OKUL YÖNETİMİNDE MUTLULUK ODAKLI LİDERLİK

Mutluluk Odaklı Liderlik ... 180
Mutluluk Odaklı Liderliğin Okula Yansımaları ... 181
Uygulama Önerileri ... 181
Faydalanılan Kaynaklar ... 183

5. KISIM
GELECEĞİN MUTLULUK ODAKLI EĞİTİMİ

25. BÖLÜM
GELECEĞİN OKULUNDA MUTLULUK VİZYONU

Okul Mutluluğu ve Öğrenme Yaşamının Niteliği ... 188
UNESCO'nun Mutlu Okullar Yaklaşımı ... 188
İnsanlar: Destekleyici İlişkiler ve İyi Oluş ... 188
Süreçler: Öğrenmeyi Anlamlı ve Katılımcı Kılmak ... 189
Mekân: Güvenli, Sağlıklı ve Kapsayıcı Okul Çevresi ... 189
İlkeler: Güven, Kapsayıcılık ve Güçlendirme ... 190
Okul İklimi, Güven ve Aidiyet ... 190
Öğretmenlerin İyi Oluşu ve Okul Topluluğu ... 192
Mutlu Okulların İzlenmesi ve Değerlendirilmesi ... 193
Geleceğin Okulunda Mutluluk Vizyonu ... 193
Faydalanılan Kaynaklar ... 194

26. BÖLÜM
MUTLULUK ODAKLI EĞİTİM SİSTEMİ İÇİN ÖNERİLER

Mutluluk ve Okulda İyi Oluş ... 195
Öneriler Eğitim Sistemine Yönelik Öneriler ... 196
Okul Yönetimine Yönelik Öneriler ... 197

Öğretmenlere Yönelik Öneriler 197
Öğrencilere Yönelik Öneriler 198
Okul-Aile İş Birliğine Yönelik Öneriler 198
Faydalanılan Kaynaklar 199

Editörler ve Yazarlar Hakkında 201

1. KISIM

KAVRAMSAL VE KURAMSAL TEMELLER

1. BÖLÜM

EĞİTİMDE MUTLULUK İLİŞKİSİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Rukiye ÇEVİK SEVER, Millî Eğitim Bakanlığı
ORCID No: 0009-0002-8435-1862

Eğitim ile mutluluk arasındaki ilişki, bireylerin öznel iyi oluşlarının değerlendirilmesi açısından önemli bir konudur. Öznel iyi oluş, bireylerin yaşamlarını değerlendirmelerini ve olumlu ya da olumsuz duygusal yaşantılarını içeren çok boyutlu bir kavram olarak ele alınmaktadır. Bu durum eğitim açısından değerlendirildiğinde eğitim, bireylerin iyi oluşunu etkileyebilecek önemli yaşam koşullarından biri olarak değerlendirilebilir; ancak eğitim ile mutluluk arasındaki ilişkiyi tek başına ve doğrudan bir nedensellik ilişkisi olarak ifade etmek yerine, diğer bireysel ve toplumsal değişkenlerle birlikte ele almak daha uygun görünmektedir. Nitekim eğitimin yalnızca ekonomik kazanımlarla sınırlı olmadığı; eğitim yoluyla elde edilen bilgi ve becerilerin çalışma yaşamı, sağlıkla ilgili kararlar, sosyal ilişkiler ve bireysel karar verme süreçleri gibi yaşamın farklı alanlarıyla ilişkili olduğu öznel iyi oluşun değerlendirilmesinde bu faktörlerin de etkili olduğu ve birlikte ele alınmalarının önemli olduğu görülmektedir.

Eğitim ve Mutluluk İlişkisinin Tarihsel Gelişimi

Eğitim ve mutluluk ilişkisi, tarihin farklı dönemlerinde değişen anlayışlar çerçevesinde ele alınmıştır. Eğitim, her zaman insanlığın en temel uğraş alanlarından birisi olmuş, çeşitli alanlarda çıkan problemlerin en önemli çözüm aracı olarak görülmüştür. Eğitim ve mutluluk arasındaki ilişkinin tarihsel gelişimi, mutluluk kavramının nasıl tanımlandığı ve eğitimin bireysel yaşam içindeki işlevinin nasıl yorumlandığıyla yakından bağlantılıdır. Antik Yunan düşüncesinde mutluluk, yalnızca haz veya geçici bir duygusal durum olarak değil, insanın iyi ve anlamlı bir yaşam sürmesiyle ilişkili bir kavram olarak ele alınmıştır. Aristoteles, *Nikomakhos'a Etik* adlı eserinde mutluluğu erdemle uyumlu etkinliklerle ilişkilendirmiş ve insanın iyi yaşamının akıl ve erdem doğrultusunda gerçekleştirilen etkinliklerle bağlantılı olduğunu savunmuştur. Bu yaklaşımda bilgi edinme, düşünme ve karakter gelişimi, iyi yaşam anlayışının önemli unsurları arasında